

NÕUKOGU ARVAMUS,**5. juuli 2004,****Eesti lähenemisprogrammi kohta aastateks 2004-2008**

(2004/C 320/02)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 9 lõiget 2,võttes arvesse komisjoni soovitusi, ⁽²⁾

pärast konsulteerimist majandus- ja rahanduskomiteega,

ON ESITANUD KÄESOLEVA ARVAMUSE:

Nõukogu vaatas 5. juulil 2004. aastal läbi Eesti lähenemisprogrammi, mis hõlmab ajavahemikku 2004–2008. Programm vastab suures osas täiendatud stabiilsus- ja lähenemisprogrammide sisu ja vormi juhendi andmenõuetele.

Programmi aluseks oleva eelarvestrateegia eesmärgiks on hoida riigi rahandus tugevana, määratledes tasakaalulähedase või ülejäägilise eelarveseisundi kaudu. Sel eesmärgil on pärast 2003. aasta ülejääki, mis moodustas 2,6 % SKTst, programmi eesmärgiks seatud vähendada ülejääki 0,7 %-ni 2004. aastal ja saavutada alates 2005. aastast eelarvetasakaal, millega kaasneb 2004. aastal ELiga ühinemise tõttu suurenenud nii tulu- kui kulusuhte järkjärguline vähendamine. Riigi investeeringud on prognoositud jääma kõrgeks; komisjoni prognooside kohaselt moodustavad riigi investeeringud 2004. aastal 4,5 % SKTst ja 2005. aastal 4,3 % SKTst. Eelkõige hõlmab programm reforme, mille tulemuseks on väiksemad otsesed maksud koos suuremate sotsiaalkaitse meetmete ja maksusoodustustega. Neid reforme kavatakse rahastada tugevate kasvunäitajate, paranenud maksukogumise, kulude kokkuhoiu ja kulutuste struktuuris tehtavate muudatuste ning kasvanud käibe- ja aktsiisimaksutulude laekumistega. Valitsussektori väikest võla osatähtsust, mis moodustas 2003. aastal 5,8 % SKTst, kavandatakse veelgi vähendada 3,2 %-ni SKTst 2008. aastaks.

Praegu olemasoleva teabe põhjal näib programmi makromajanduslik stsenaarium kajastavat usutavat SKT kasvuprognoosi, mis jääb 5 % ja 6 % vahel kogu programmi perioodi vältel. Kasvu peamised allikad oleksid siseriiklik nõudlus (umbes 7 % aastas) ja ekspordi kiirenev kasv kuni 10 % aastas. Eratarbimise kasvu prognoos on 5-6 % aastas. Investeeringud jääb erksaks, kasvades 7-9 % aastas, kuid mitte enam kõrgemal 10 % tasemest, nagu viimastel aastatel. Inflatsioonimäärade kasvu prognoos umbes 3 %-le aastas alates 2004. aastast tundub pärast rekordiliselt madalat 1,3 % inflatsiooni 2003. aastal olevat realistlik. Prognoos näeb ette praeguse suure jooksevkonto puudujäägi (2003. aastal 13,7 % SKTst; läbivaadatud andmete põhjal 12,6 %) vähenemist 2008. aastaks umbes 8 % tasemele SKTst, mis on siiski veel kõrge tase.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1. Käesolevas tekstis osutatud dokumendid on kättesaadavad järgmisel internetileheküljel http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ ELT [...], [...], lk [...].

Eelarvelise prognoosi riskid on üldjoontes tasakaalus. Ühelt poolt on Eesti viimaste aastate prognoosid olnud kaalutletud ja fiskaaleesmärged on korduvalt ületatud. Teiselt poolt ei saa täielikult välistada maksude kavandatavast alandamisest tingituna eelarve puudujäägi ootamatut kujunemist või riigivälistest majandusvõistlustest tulenevat negatiivset kasvutendentsi. Seepärast näib programmis esitatud eelarvepositsioon olevat piisav, et säilitada stabiilsuse ja kasvu paktis esitatud keskpikka, tasakaalulähedase eelarveseisundi eesmärki; see peaks andma ka piisava turvalisuse varu, kui puudujääk peaks ületama 3 % künnise SKTst normaalse makromajandusliku kõikumise tingimustes. Siiski võib jätkuva aktiivse kasvu kontekstis eelarve ülejäägi kiire vähendamine alates 2004. aastast, nagu see on ette nähtud programmis, tõenäoliselt viidata selgelt eristuvale vastutsüklilisele seisundile. Kuna kõrge väliskaubanduse puudujääk on Eestis kogu programmiperioodi vältel jätkuvalt kõige olulisemaks makromajanduslikuks tasakaalustamatuseks, on nii range rahandusdistsipliin kui ka laenude kasvu hoolikas jälgimine isegi olulisemad, et tagada nimetatud välise tasakaalustamatuse kestev vähenemine.

Eesti riigivõla suhe SKTsse suurusega 6 % SKTst on peaaegu madalaim ELis ning on oodata selle edasist langemist 2,6 protsendipunkti võrra programmiperioodi vältel. Tegelik suundumus on prognoosidest tõenäoliselt veelgi soodsam, sest viimasest rahvamajanduse arvepidamise ülevaatamisest tingituna suurendatakse alaliselt SKT taset ja seega ka suhtarvu nimetajat.

Eesti on hästi ette valmistatud, et katta vananevast elanikkonnast tingitud eelarvelised kulud. Valitsussektori väike võlg ja märkimisväärsed finantsreservid ning tasakaalulähedase või ülejäägilise eelarveseisundi eesmärgile täielikult vastav keskpikk eelarvestrateegia koos pikemas perspektiivis eelarve avalduva surve tõkestamisele suunatud pensioni- ja tervishoiusüsteemide reformiga peaksid tagama riigi rahanduse jätkusuutliku baasi saavutamise.

Eesti lähenemisprogrammi põhiprognoosid

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKT reaalkasv (%) (*)	4,7	5,3	5,8	5,6	5,9	5,8
Tööhõive kasv (%)	1,5	0,9	0,7	0,3	0,2	0,2
ÜTHI inflatsioon (%)	1,3	3,1	3,0	2,8	2,8	2,8
Üldine valitsussektori eelarve tasakaal (% SKTst) (*)	2,6	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Valitsussektori koguvõlg (% SKTst) (*)	5,8	5,4	5,1	4,7	3,4	3,2

(*) Need suhtarvud ei arvesta rahvamajanduse arvepidamise 20. mai 2004. aasta ülevaatamise tulemusi, mis põhjustasid statistiliselt alaliselt kõrgemad SKT näitajad. 2003. aasta näitajaid muudetakse järgmiselt: SKT reaalkasv 5,1%, üldine valitsussektori eelarve tasakaal 2,4% SKTst, valitsussektori koguvõlg 5,3% SKTst.